Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
[БУ]РЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной [...]-һээ гарана | № 10 (16533) | 1984 оной январиин 12, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй УЛААН-ҮДЫН ГОРКОМОЙ ПЛЕНУМ

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой пленум боложо, эмхидхэлэй асуудалнууд шиидхэгдэбэ.

Нүхэр А. М. Беляковой КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретаряар һунгагдаһантай дашарамдуулан, тэрэниие КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретариин, бюрогой гэшүүнэй уялгануудһаа пленум сүлөөлбэ.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Тимашов Валерий Семенович һунгагдаба.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретаряар, бюрогой гэшүүнээр нүхэр Чукреев Петр Александровичые пленум һунгаба.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой бюрогой гэшүүнээр авиационно заводой парткомой секретарь нүхэр В. К. Агалов һунгагдаба.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. М. Беляков, КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь нүхэр К. А. Албашеев, КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, партиин обкомой эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр К. К. Шомоев хабаадаһан байна.

[Бу]ряадай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй юһэдэхи сесси

[БУ]РЯАДАЙ АССР-эй ЭКОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН 1984 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, республикын Госпланай түрүүлэгшэ депутат Д-Н. Т. РАДНАЕВАЙ хэлэһэн элидхэлһээ

адууд! Ороной
иально-экономи-
ын тодорхой тү-
аалһан партиин
митедэй, СССР-
оведэй сессиин
һүүл багта бо-
э ха юмта даа.
и дээрэ сонос-
Ю. В. Андро-
урса, гүн удха-
манай партиин
н гадаадын по-
ы удхые элир-
а, манай оро-
ба соёлые саа-
хын түлөө, эб
социальна дэб-
залан сэхээр
ртиие, арад тү-
уулна. Энэ жэ-
6-да болоһон
ховно Соведэй
й Экономическа
хүгжэлтын 1984
түсэбые хара-
алһан байгаа.
ын байдалай
илтэй боложо
ай ажахын бай-
ток бүхэнэй хэ-
харюусалгатай
хүнүүд һайн
-эй XXVI съез-
ЦК-гай майн,
он) ба июниин
умүүдэй шиид-
бэелүүлэн, ар-
абан жэлэй үн-
жэлэй туршада
ийна организа-
доро респуб-
ай ажахын бү-
дай ажалшад
а түсэбүүдые
ь бэелүүлхын
ьяатайгаар тэм-
жахые хүгжөө-

нүүд болон ал-
ай, нэгэдэлнүү-
инуудай, гор-
нуудай хабаа-
спубликын Гос-
н Экономичес-
на хүгжэлтын
арбан нэгэдэхи
урбэдэхи жэ-
сэбэй проектые
Р-эй Министр-
таанадай үзэм-

эхи табан жэ-
81—1985 онууд-
хүрэтэрхи үе-
ССР-эй үйлэд-
үүдые саашa-
ноор хүгжөө-
тухай» КПСС-
СР-эй Министр-
1981 оной ян-
тогтоолдо, мүн
публикын ара-
һалбаринуудта
одото байдал-
түсэбэй проект
йна.
караа түсэбүүд
ынгээ урда тээ
публикын ара-
гжөөлгын гол
а, «1981—1985
1990 он хүрэ-
ядадай АССР-эй
хүсэнүүдые саа-
сноор хүгжөө-
тухай» КПСС-
Р-эй Министр-
тогтоолой, мүн
РСФСР-эй Ми-
эведэй тогтоо-
үргэгдэжэ бай-
бшохоноор тог-
ни зүбшөөгыт.
хүгасаа соо
отор промыш-
риин хэмжээн
ургажа, 1984
1-нэй байда-
ллион түхэриг-
жэлнүүдтэ 500
хэлэй промыш-

ленна продукци үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон байна. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ — 7 процентээр, харин гурбан жэлэй туршада соёлой—ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараае үйлэдбэрилгэ 20,3 процентээр ургаа. Эдэ жэлнүүдтэ электрын элшэ хүсэн, нүүрһэнэй, хара металлургиин, машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын, ой модоной, модо болбосоруулгын, барилгын материалнуудай болон бусад промышленностиин һалбаринууд эгээн хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэһэн байна. Промышленностьда ажалай бүтээсэ 4,8 процентээр дээшэлээ.

Зүгөөр худалдагдаха продукци гаргалгаар, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар республикын промышленность гурбан жэлэй туршада КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1981 оной январиин 9-нэй тогтоолоор хараалагдаһан ургалтада хүрөөгүй гээд тэмдэглэхэ шухала.

1983 ондо республикымнай дэбисхэр дээрэхи бүхы промышленность товарна продукци гаргаха түсэбөө 100.1 процент, продукци худалдаха түсэбөө 100,2 процент дүүргэжэ, 1982 онойхидо орходоо 4.5 процентээр дээшэлүүлһэн байха юм. Нёдондо ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 100,3 процент дүүргэгдээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин 89,8 процент абтаба.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленность продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 103,3 процент дүүргээ, тиин худалдаанда гаргагдаха продукциин хэмжээн 4,9 процентээр дээшэлбэ.

Эдэ жэлнүүдтэ үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаһан продукциин шанарые һайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа. Мүнөө үедэ 100 гаран зүйлэй продукци Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэйгээр гаргагдана. Эрхим шанартай продукци гаргаха даабари дүүргэгдээ, 1982 онойхитой жэшэбэл, үнгэрһэн жэлдэ иимэ продукци гаргалга 9 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Гэбэшье республикымнай промышленность һанаһанда хүрэмэ бэшээр хүдэлнэ, шиидхэгдээгүй асуудалнууд, бэрхэшээл түбэгүүд үшөөл дайралдаһаар.

Республика доторнай түсэбөө дүүргэдэггүй предприятинуудай тоо хангалтагүй удаанаар үсөөрүүлэгдэнэ. Жэшээнь, 1983 ондо 186 предприятиин 13-ниинь нормативна сэбэр продукци худалдаха түсэбөө дүүргэбэгүй; хэлсээтэ уялгануудые хараада абахада, 52 промышленна предприяти продукци худалдаха түсэбөө бэелүүлээгүй.

1983 ондо 40 гаран үйлэдбэриин нэгэдэлдэ, предприятида хүдэлмэришэдэй тоо хэмһээ үлүү болошоһон байна. Зарим предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй, нёдондо жэлэйнгээ хэмжээндэ хүрөөгүй. Гадна 80-яад предприятида ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэһээ салин хүлһэнэйнь ургалта үлүү ехээр нэмэһэн байна. Зэдын комбинат, ЛВРЗ, Хяагтын плавиково-шпадай уурхай, «Татарский ключ» гэжэ карьерэй управлени, «Байкалрыбпром» болон «Бурятавторемонт» нэгэдэлнүүд, «Бурятцелинстрой» трестын КПП, Нютагай промышленностиин министерство, Эдеэ хоолой промышленностиин министерство, Буряадай АССР-эй Ой модоной ажахын министерство тэрэ тоодо ороно.

Даб дээрэ абтаһан баримта мэдээнүүдэй ёһоор, 1983 ондо 611,5 миллион түхэригэй арадай хэрэглэмжын эд бараан, тэрэ тоодо 57,8 миллион түхэригэй соёлой-ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараан үйлэдбэрилэгдөө. Соёлой-ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэб 100,6 процент дүүргэгдээ.

Арбадахи табан жэлэй үедэ, мүн арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ республикымнай хүдөө ажахыда тон хүшэр хүндэ байһаниинь мэдээжэ. Илангаяа мал ажалда ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа һэн. Ган гасуурай хойшолонгуудые усадхан зайсуулхын тула республикымнай партийна, совет болон хүдөө ажахын органууд ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаһан байгаа.

Табан жэлэй гурбан жэлэй туршада гүрэндэ худалдалгын түсэбтэ 44 мянган тонно таряа. 4,9 мянган тонно мяха, 24 мянган тонно овощ үритэй болоһон байнабди. Һү, ноохо, үндэгэ ба хартаабха гүрэндэ худалдаха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, республикымнай агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэд 1983 ондо табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбтэ даабаринуудые гол түлэб дүүргэжэ, ороной Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ горитой хубитаяа оруулба.

1982 онойхитой жэшэбэл, хүдөө ажахын бүхы продукци үйлэдбэрилгэ 11 процентээр ургажа, 407 миллион түхэригтэ хүрэһэн байна. Колхоз, совхозууд 1982 онойхидо орходоо 600 мянган тонно гэхэ гү, али 33 процентээр ехэ таряа хурягаа. Хартаабха малталга —10 процентээр, овощ суглуулга — 12 процентээр, бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэ 13 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байха юм.

Мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ ехэдхэгдээ. Ниитын сектортэ үхэр мал болон шубуудай мяха үйлэдбэрилгэ 1982 онойхиһооо 11,6, һү—8, үндэгэ суглуулга 2 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, ниитын бүхы түрэлэй үхэр малай ба шубуудай тоо толгой зарим тэды ургаба. Колхоз, совхозууд орооһо таряанай, тэжээлэй, ургамалнуудай, хартаабхын үрэһөөр өөһэдыгөө гүйсэд хангаа.

Хүдөө ажахын материально-техническэ баазые саашадань бэхижүүлхэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэбэ. 4,5 мянган гектар уһалууриин, 2,3 мянган гектар хатаагдаһан газар ашаглалгада оруулагдаа. Табан жэлэй түсэбтэ даабаритай зохилдуулан, колхоз, совхозууд тракторнуудаар, автомобильнуудаар, комбайнуудаар, хүдөө ажахын бусад техникээр һайнаар хангагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэритэй зохилдуулжа, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдалгын сэнгүүд дээшэлүүлэгдээ, мүн ашаг олзо багатай ажахынуудта гүрэндэ худалдалгын сэнгүүдтэ нэмэлтэ тогтоогдоһон байна. Тиигэжэ колхоз, совхозуудай экономико зарим тэды һайжаруулагдаа.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар бии байгаа арга нөөсэнүүд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гээд мэдэрхэ хэрэгтэй. Газар тарялан болон мал ажалые эрхилхэ научна дурадхалнууд хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хангалтагүй удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Шанаржуулан һайжаруулагдаһан газар муугаар ашаглагдана, минеральна ба нютагай үтэгжүүлгэнүүд багаар гаргагдана. Олохон колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса, ниитын мал ажалай ашаг шэмэ доогуур хэмжээндэ байһаар. Мал ажалай комплекснууд үрэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ, тэжээлэй баазые бэхижүүлхэ үндэһэн шухала асуудалнууд яаха аргагүй удаанаар шиидхэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1981 оной январиин 9-нэй тогтоолоор хараалагдаһан промышленна ба хүдөө ажахын шэнэ предприятинуудые бариха хүдэлмэри республика дотор үргэн дэлисэтайгаар ябуулагдана. Байгал-Амарай түмэр замай барилга амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдэнэ.

1983 ондо Гусиноозерско ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй, Улаан-Үдэдэ 2-дохи ТЭЦ-эй, Озерно ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай, Забайкалиин апатидай заводой, Улаан-Үдын үргэлжэ ханатай байшан гэрэй заводой, Сэлэнгын холимог тэжээлэй заводой барилга үргэлжэлүүлэгдэһэн, ЛВРЗ-е һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэри үргэдхэгдэһэн байха юм. 1983 ондо «Бурятстройматериалы» нэгэдэлэй Гусиноозерско хирпиисын заводой барилгада бэлэдхэл эхилһэн байгаа. Тэрэ жэлдэ 60 миллион хирпиисэ гаргаха хүсэтэй болохо. Республикын Түлишын промышленностиин министерствын Охин-Булагай нүүрһэнэй уурхайн барилга эхилээ. Үнгэрһэн жэлдэ «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэл Каменск тосхондо түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводые, харин «Бурятцелинстрой» трест машинануудые оньһожоруулгын ба техническэ талаарнь хангалгын баазые барижа, ашаглалгада оруулһан байна. Буряадай АССР-эй Уһанай ажахын министерствын, «Бурятводстрой» ба «Бурятпромжилводстрой» трестнүүд өөһэдын барилгын баазые байгуулха хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлээ. Республика дотор хүдөө ажахын объектнүүдые бариха, һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэри үргэдхэгдөө. 1983 ондо хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 125,1 миллион түхэриг һомологдоһон байгаа.

Ажахынуудта малай байранuудые, тэжээлэй кухнинуудые, үрэһэ сэбэрлэлгын ба хатаалгын агрегадуудые, хартаабхын үрэһэ, ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хадагалха түхеэрэлгэнүүдые, харгынуудые, хүүргэнүүдые ба бусад объектнүүдые бариха хүдэлмэри хэгдэбэ. 1981—1983 онуудта республика дотор 1.058 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, тэрэ тоодо колхоз, совхозуудта 237 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэхэ гү, али арбадахи табан жэлэй гурбан жэлэйхидэ орходоо 2 дахин ехэ талмайтай байрын гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байна.

1983 ондо бүхы һомололгонуудай ашаар 3056 һурагшадай һураха һургуулинууд, 110 оро дэбдихэртэй больницанууд, һургуулиин наһа гүйсөөдүй 2765 хүнэй һууритай хүүгэдэй эмхи зургаанууд, ниитын хэрэглэмжын 92 километр утатай харгы, мүн социально-соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын бусад олон объектнүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Урда урдын жэлнүүдэйхитэй сасуулбал, капитальна һомололгонуудые ашаглалга зарим тэды һайжаруулагдаа.

Гэбэшье юрэнхы дээрээ 1983 ондо байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха түсэбэй дүүргэлтэ — 86, харин больницануудые бариха түсэбэй дүүргэлтэ 23 процент болоһон байна. Улаан-Үдын городской гүйсэдхэхэ комитедэй ба Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи УКС-нууд байрын гэрнүүдые барижа, ашаглалгада оруулха түсэб холо дүүргээгүй.

Республикын барилгын эмхинүүд нютагай Соведүүдэй объектнүүдые муугаар барина гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, «Бурятцелинстрой» трест Петропавловка тосхондо канализаци, Ивалга тосхондо 18 квартиратай байшан гэр барижа, ашаглалгада оруулаагүй, Хяагтын-Адаг тосхондо интернадай байшан бариха хүдэлмэриие бэелүүлхэ хэмжээнүүд абтаагүй.

«Главбурятстрой» Улаан-Үдэ хотодо Пионернүүдэй байшангые, 47-дохи кварталда хүүгэдэй саадые, «Союзпечатиин» байшангые бариха хүдэлмэрээ эхилбэгүй, Железнодорожно районда 4-дэхи АТС-эй, Улаан-Үдэ хотодохи гостиницын, «Туяана» гэжэ үйлэдбэриин оёдолой нэгэдэлэй бэлэдхэлэй-эсхэлгын цехые бариха түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдээгүй.

«Улан-Удэтрансстрой» трест республикын ниислэл хотодохи психиатрическа больницын барилга дээрэ түсэбэй ёһоор 560 мянган түхэригэй хүдэлмэри бэелүүлэгдэхэ ёһотой байһан һаа, оройдоол 127 мянган түхэригэй ажал хэгдээ.

Үнгэрһэн жэлдэ түмэр замай Улаан-Үдын отделениин, Буряадай транспортна управлениин, Улаан-Үдын авиапредприятиин, гол мүрэнэй портын, хэлхээ холбооной ба харгын ажахын предприятинуудай ажал ябуулга зарим тэды һайжаруулагдаа. Зүгөөр арадай ажахын эдэ һалбаринууд, илангаяа түмэр замай ба автомобильна транспортнууд дээрэ үшөөл ехэ дутуу дундануд ушаржа байһаар.

1983 ондо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ 1,1 миллиард түхэригһөө дээшээ гараа гэхэ гү, али 95,2 процентээр бэелүүлэгдээ.

1983 ондо хүн зоной һуудал байдалые хангалгын хэмжээн 24,84 миллион түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, али 1982 онойхиһоо 6,0 процентээр дээшэлээ, тэрэ тоодо хүдөө нютагта 8,05 миллион түхэригтэ хүрэһэн гэхэ гү, али 4,7 процентээр нэмэһэн байна.

Үнгэрһэн жэлдэ республикын партийна, совет ба ажахын эмхинүүд байгаалиие, илангаяа Байгал нуурай оршон тойронхиие сахин хамгаалха хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлээ.

1983 ондо уһа хамгаалха объектнүүдые барилгада 10,7 миллион түхэриг гаргашалагдаа гэхэ гү, али түсэб 80,2 процентээр дүүргэгдээ.

1983 ондо бүхы республика дотор. хото городуудта, районуудта социально-экономическа хүгжэлтын түсэбүүд бүри хурдан түргэнөөр, һайнаар шанар һайнтайгаар бэелүүлэгдээ. Ороной экономикые бэхижүүлхэ, ажахы эрхилэлгые һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар һүүлэй жэлдэ парти, правительствын. бэелүүлһэн эмхидхэлэй-политическэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд, мүн ажалай, түсэблэлгын ба технологическа журамые бэхижүүлхэ хэмжээнүүд һайн үрэ дүнгүүдые үгөө гэжэ арадай ажахын һалбаринуудай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд элирхэйлэн харуулна. Республика дотор бригадна подряд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Энэ хэдаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл болоно.

Гэхэтэй хамта 1983 ондо манай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тиимэшье ехэ бэшэ, ушар тиимэһээ сэдьхэлээ ханаха, һанаагаа амарха юумэн байхагүй. Энэ ушарһаа 1984 ондо бүри эршэ түгэсөөр хүдэлжэ, жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэһээ гадна, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбэй зарим дүнгүүдээр гээгдэлээ усадхаха шухала.

Промышленностиие хүгжөөлгэ

Нүхэдүүд! Зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан 1984 оной түсэбэй проект дотор республикада худалдагдаха промышленна продукци бүхыдөө 1.775,67 миллион түхэригтэ хүрэхэ гэхэ гү, али 1983 онойхитой жэшэбэл, 1.2 процентээр дээшэлхэ байна. Эгээл ехэ ургалтань 21,47 миллион түхэригтэ, тэрэ тоодо союзна ба союзно-республиканска мэдэлэй промышленностьда—1,7 процент, республиканска мэдэлэй промышленностьда ургалтань 9,7 процент болохо юм. 1984 ондо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленностьда ургалтын эршэ дэлисэ 2,5 процент болохо. Союзно-республиканска мэдэлэй промышленностьда үйлэдбэриин ургалта юундэ иимэ бага хэмжээтэйб гэхэдэ, Сэлэнгын ЦКК, Улаан-Үдын гадар хубсаһа нэхэдэг фабрика, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод болон бусад зарим томо ехэ предприятинууд элдэб шалтагаануудаар 1984 ондо проектээр хараалагдаһан хүсэндөө хүргэгдэхэгүй байна. 1984 оной түсэбэй проект дотор промышленностиин гол һалбаринуудта горитой ехэ анхарал хандуулагдана. Тэдэнэй ямараар хүгжэлһэнһөө бүхы арадай ажахын бусад һалбаринуудай хүгжэлтэ дулдыдаха байна.

Энэнь нэн түрүүн республикын түлишын-элшэ хүсэнэй баазые хүгжөөлгэдэ хабаатай юм. 1984 ондо энэ һалбариин продукци 8 процентээр дээшэлжэ, 113,61 миллион түхэригтэ хүрэхэ.

Мүнөө үедэ республикын арадай ажахые өөһэдынгөө олзоборилһон нүүрһээр хангалга 70 процентдэ хүргэгдэнхэй.

1984 ондо 3460 мянган тонно гэхэ гү, али үнгэрһэн жэлэйхиһээ багашаг нүүрһэн малтагдаха юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, Галуута нуурай шахтануудта нүүрһэ малтажа абалга зарим тэды хороогдохо байна. Жэлдээ 6 миллион тонно нүүрһэ үгэхэ аргатай түрүүшынь ээлжээнэй Түгнын нүүрһэнэй уурхайн ашаглалгада оруулагдахада, республикын түлишын тэнсүүридэ горитой хубилалтанууд болохо юм. Түрүүшынь ээлжээнэй барилга энэ жэлдэ эхилхэ.

Яруунын райондо Түлишын промышленностиин министерствын Дабаан горхоной нүүрһэнэй уурхайн барилга улам эршэдэжэ байна. 1983 онойхидо орходоо 25 процентээр ехэ нүүрһэн эндэһээ малтагдан абтаха. Буряад ороной баруун-урда районуудые шулуу нүүрһээр түгэс хангаха Охин-Булагай нүүрһэнэй уурхай Бэшүүрэй районда баригдана.

Машина бүтээлгэ болон металл болбосоруулга хадаа хүндэ индустриин гол һалбаринуудай нэгэниинь болоно. Түсэб дотор тэрэниие хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ һалбариин продукци 430,65 миллион түхэригтэ хүрэхэ гэхэ гү, али 11,4 миллион түхэригөөр дээшэлхэ юм.

КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр машина бүтээгшэдэй урда ехэ зорилгонууд табигданхай. 1984 ондо электродвигательнүүдые бүтээлгэ 13,8 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ.

1984 ондо «Бурятфермаш» нэгэдэлэй коллектив 25,45 миллион түхэригэй продукци гаргаха, бүдүүн тэжээл хэршэхэ түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ 3800-да хүргэгдэхэ ёһотой.

Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-механическа заводые һэльбэн шэнэлхэ, үргэдхэхэ хүдэлмэриин дүүргэгдэхэдэ, Буряадай АССР-эй Госкомсельхозтехникэ 1984 ондо үйлэдбэрилгын хэмжээе 70,18 миллион түхэригтэ хүргэхые гэхэ гү, али 1983 онойхиһоо 14,1 процентээр дээшэлүүлхээ түсэблэнэ.

1984 ондо манай предприятинуудта машина бүтээлгые, металл болбосоруулгые хүгжөөхын тула гаргагдаһан машинануудай шанарые һайжаруулгада гол анхарал хандуулагдаха юм.

Байгша ондо үнгэтэ металлургиин һалбари саашадань хүгжөөгдэхэ байна. Энэ һалбариин үйлэдбэрилгын хэмжээн 6,6 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, 35 миллион түхэригтэ хүргэгдэхэ.

Ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозно-саарһанай промышленностиин продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 3,4 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ. Эдлэл хэрэгсэлнүүдэйнгээ номенклатурые саашадань үргэдхэхын, тэдэнэй шанарые дээшэлүүлхын тула модо болбосоруулгын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Барилгын түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдэй, детальнуудай промышленностиие хүгжөөлгэдэ онсолон тогтохо шухала. 1984 ондо тус һалбариин үйлэдбэриин хэмжээн 11,4 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Тус һалбариин промышленна предприятинууд 250.3 мянган кубометр хабсаргагдамал түмэр-бетон, 135 миллион хирпиисэ 640 мянган тонно цемент, 265 миллион асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдые, 31 мянган тонно барилгын түмэр хэрэгсэлнүүдые, 11 миллион дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргаха юм.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ ба шанарыень һайжаруулха тухай тогтоол КПСС-й ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1983 ондо баталан абаа һэн.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленум дээрэ энэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдаһан байгаа. Ю. В. Андроповой үгын текст дотор олониитын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ илангаяа шанга эрилтэ табигдаба. Хэрбээ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй эрилтэнүүдэй үндэһөөр манай ажал хэрэгүүдые шэнжэлжэ үзэбэл, манайда энэ талаар шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дунданууд үшөөл ехэ байһаар.

1984 ондо 634,75 миллион түхэригэй арадай хэрэглэмжын эд бараан гаргагдахаар түсэблэгдэнэ. Урда жэлэйхитэйнь жэшэбэл, 3,7 процентээр дээшэлхэ юм. Тэрэ тоодо 64,3 миллион түхэригэй соёлой-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэмжын эд бараан гаргагдаха гэхэ гү, али 11,2 процентээр ургаха.

Мүнөө жэлдэ Улаан-Үдын нэхэмэл хубсаһанай фабрикын хүсэ шадалые ашаглан хэрэглэхэ талаар горитой хэмжээнүүд абтаха болоно.

Оёдомол эдлэлнүүдые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын тула Главбурятстрой ба Минместпром үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй эсхэлгын цехэй барилгые хурдадхаха талаар хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлхэ ёһотой.

Мүнөө үедэ республикын предприятинууд 14,6 миллион түхэригэй элдэб мебель бүтээнэ. 1984 ондо 14,7 миллион түхэригэй мебель бүтээгдэхээр хараалагдана. Энэнь хүн зоной хэрэглэмжые хүсэд хангахагүй байна. Мебелиие элбэг болгохын тулада 1984 ондо БМДК-гай мебелиин цехэй унжагайрһан барилгые түргэнөөр барижа үргэлжэлүүлхэ, 1985 ондо тэрэниие ашаглалгада тушааха гэжэ түсэб дотор хараалагдана. Гадна 1985 ондо Улаан-Үдэ хотодо Минтоппромой хүүгэдэй мебелиин фабрикын проект зохёон табиха, 1985 ондо тэрэниие барижа эхилхэ гэжэ хараалагдана.

1984 ондо электрочайнигууд, электрокипятильнигүүд, угаалгын машинанууд, электромассажернууд, электробритвэнүүд болон ажаһуудалай орёо бусад приборнууд ехээр бүтээгдэхээр түсэблэгдэнэ.

Зарим промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ниитын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ ехэ дурагүйгөөр хандадаг байна. «Арад зондо зорюулагдаһан эд бараа үйлэдбэрилгэдэхи дутагдалнууд тухай миил хэлэхэ бэшэ, харин эдэ дутуу дунданануудые гаргадаг тодорхой хүдэлмэрилэгшэд тухай хэлэхэ саг ерээ ха» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай үнгэрһэн Пленум дээрэ Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгые һануулхада зүйтэй ха. Энээниие тайлбарилһанай үлүү бээз.

Арадай хэрэглэмжын эд бараанай бүридэлдэ республикын эдеэ хоолой промышленностиин продукци ехэ һуури эзэлдэг. 1984 ондо тус һалбариин продукци 206,31 миллион түхэригэй болохо, 1983 онойхиһоо 3,2 процентээр дээшэлхэ байна. Мүнөө жэлдэ «Бурмясопром» нэгэдэлдэ 33 мянган тонно мяхан, һүнэй промышленностиин нэгэдэлдэ 75 мянган тонно сэбэр һүнэй продукци, кондитерска промышленностиин нэгэдэлдэ 19,61 мянган тонно кондитерска зүйлнүүд, харин «Байкалрыбпромдо» 3,7 мянган тонно загаһанай продукци үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдана.

Республикын Министрнүүдэй Соведтэ мэдэлтэй промышленностьда 117,310 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

Нютагай мэдэлэй промышленностиин продукциин 71,3 процентнь арадай хэрэглэмжын эд бараа болодог гэжэ һануулха хэрэгтэй. Хилээмэн, бүүлхын, кондитерска ба макаронно зүйлнүүд, үрэ жэмэсэй-овощой консервэнүүд, үрэ жэмэсэй архи, пивэ, һэрюун унда, «Аршаан» гэжэ минеральна уһа, арһан ба дараһан гутал, дотор ба гадар нэхэмэл хубсаһан, оёдомол зүйлнүүд, хүбэн хүүртигүүд, эмаль хушалтатай амһарта, мебель болон бусад олон зүйлнүүд тэдэнэй тоодо ороно.

Жэлэй туршада промышленностьда ажалай бүтээсэ 1 процентээр, тэрэ тоодо нютагай Соведүүдэй предприятинуудта 3,1 процентээр дээшэлхэ байна.

Шэнэ техникэ ба ажалай мүнөөнэй хэрэгсэлнүүдые нэбтэрүүлгэ хадаа промышленностьда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гол замуудай нэгэниинь болодог гэшэ.

Мүнөө үедэ предприятинуудта 600 оньһожоруулагдамал поточно ба 85 автомат лини, 1654 автомат ба автоматшуу лини, программна хүтэлбэритэй 223 түхеэрэлгэ, харин «Теплоприбор», авиационно заводуудта, прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ 12 автомат манипулятор (робот) тоологдоно. Республикын промышленностьда үргэлжэ дээрээ оньһожоруулагданхай, автомадаар хангагданхай 413 участок болон цехтэ гэр ажал огто хэрэглэдэггүй 176 участок, цех бии юм.

Промышленно-үйлэдбэриин гол фонднуудай үнэ сэн жэл бүри дээшэлдэг аад, эдэ фонднууд хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэдэг байна. Зарим предприятинуудта металл отолдог станогууд гол түхеэрэлгэнь болоно. Тэдэниие хэрэглэлгын хэмжээн 50 процентдэ хүрэдэггүй байна.

Республика дотор хуушан түхеэрэлгэнүүдые шэнэ, түрүү түхеэрэлгэнүүдээр һэлгэхэ хэрэг даншье һаа удаанаар бэелүүлэгдэнэ. Хэдэн жэлэй туршада республикын промышленна предприятинуудта шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй. Эдэ

[...]РЭ: (зүүн гарһаа) Буряадай АССР-эй [...]дэй депутадууд — Захааминай районой [...]зой хонишон В. Д. Базарова, Улаан-Үдын «Дом торговли» магазинай секциие даагша Е. Д. Будаева, Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной управлениин ахалагша инженер Н. И. Молчанова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй арбадахи зарлалай юһэдэхи с

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШ[О] ГОСПЛАНАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ ДЕПУТАТ Д-Н. Т. РАДНАЕВАЙ ЭЛИДХЭЛ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

асуудалнуудта КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум ехэ анхаралаа хандуулаа гээд мэдээжэ. Ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үнэ сэнгые түсэбһөө гадуур 0,5 процентээр хямдаруулха гээшые партиин нэмэлтэ даабари гэжэ тоолохо гээд нүхэр Ю. В. Андропов хэлэһэн байгаа. КПСС-эй ЦК-гай эрилтэнүүдэй хэмжээндэ хүрэхын тула министерствэнүүд, албан зургаанууд, нэгэдэлнүүд болон предприятинууд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха нөөсэнүүдые бэдэржэ олохо талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно. Энэ хүдэлмэриие доодо шатаһаа эхилхэ, ажалша коллективүүдэй өөһэдынь эдэбхи үүсхэлые бадаргаха хэрэгтэй.

Бүхы орон дотор ажалаа бригадна аргаар эмхидхэхэ талаар хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй гэжэ мэдээжэ. Энэмнай хадаа ажалай журам бэхижүүлхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шиидхэхэ эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь мүн болоно.

Мүнөө үедэ промышленностьда 4400 шахуу бригада ажалаа бригадна аргаар эмхидхэнэ. Харин оройдоол 400 бригада ажахын тоосооной гуримаар хүдэлнэ. 1400 бригадада өөһэдынь гэшүүн бүхэнэй ажалда хабаадалгын коэффициент хараада абтадаг байна.

Барилгада 1244 бригада тоологдоно. Тэдэнэй оройдоол 359-ниинь ажахын тоосооной гуримаар хүдэлнэ. Эдэ бригадануудтай подрядай 636 договор баталагдаһан байна.

1984 оной январиин 1-нэй байдалаар колхоз, совхозуудта 4773 бригада, отряд ба звено байгуулагдаад байба. Тэдэнэй дундаһаа 1330 бригада ба звено түлбэриин аккордно-шангай гуримда оронхой.

Эдэ бригаданууд олониинь ёһын тэдысэ байгуулагдаа, эмхидхэлэй хэлсээтэ уялганууд болон ажалай түлбэриин гуримуудаар батадхагдаагүй, тиимэһээ тэдэнэрэй тарашадагынь нюуса бэшэ. Иимэ хүдэлмэриин эхиниинь лэ табигдаа, бүхы хүдэлмэри урдамнай. Энэ тон шухала хүдэлмэриие шэнэ хэмжээндэ гаргаха гээшэ совет, ажахын ба профсоюзай зургаануудай уялга болоно.

Үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин шанарые эрид һайжаруулха, эрхим шанартай шэнэ продукци бүтээн гаргадаг болохо гээшэ партиин шухала эрилтэнүүдэй нэгэниинь юм.

Манай республика дотор энэ талаар тодорхой хүдэлмэри үнгэргэгдэнэ, предприяти бүхэндэ энээнэй тулада арга боломжонууд бии. Гэбэшье заримдаа дундуур ба дундуурһаа доошо шанарай продукци бүтээгдэдэг гээшэ. Жэшээлбэл, уран һайханай зүйлнүүдэй туршалгын заводой 610 мянган түхэригэй продукциие оптово яармаг дээрэ худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд худалдажа абаагүй байха юм.

Агропромышленна комплекс

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудай, КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой, «Сибириин, Алас-Дурнын районуудта ба Курганска областьдо хүдөө ажахые комплекснөөр хүгжөөхэ тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой үндэһөөр хүдөө ажахые хүгжөөхэ 1984 оной түсэбэй проект зохёон хараалагдаа юм.

Республика дотор хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 424 миллион түхэригтэ, тэрэ тоодо ниитын секторээр 329 миллион түхэригтэ хүргэгдэхөөр хараалагдаа. 1983 онойхитой сасуулхада, дүн хамта продукци 4,2 процентээр дээшэлхэ байна.

Колхоз, совхозуудта 567 мянган тонно ороохон, 145 мянган тонно хартаабха, 43,1 мянган тонно овощ, 566 мянган тонно бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдана. Сагай уларилай талаар дундуур жэлдэ хараалагдажа, ороохо үйлэдбэрилхэ түсэб табигдаһан байна. 1983 ондо суглуулагдаһан ороохоной хэмжээнһээ нэгэ бага доогуур байха. Хартаабха үйлэдбэрилгэ 40 процентээр, овощ —42, үбһэ тэжээл үйлэдбэрилгэ 19 процентээр дээшэлхэ ёһотой.

Республика дотор шубуунай ба малай мяха үйлэдбэрилгэ 101,3 мянган тоннодо (ургалтань 6 процент), һү 242 мянган тоннодо (ургалтань 9 процент), үндэгэ —225 миллиондо (ургалтань 7 процент), нооһо—6180 тоннодо (ургалтань 7,7 процент) хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Бүхы категориин ажахынуудта тарилгын талмайнууд 1983 оной түсэбэй хэмжээгээр үлэхэ, малай тоо толгой нэгэ бага олошорхо.

Хүдөө ажахые эрхилхэ эрдэм ухаанай зааберинуудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые ба ниитын мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлһэнэй, материально-техническэ ехэ баазые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэһэнэй ашаар, мүн тэрэшэлэн үйлэдбэриие экономическа талаар урмашуулха, хамтын подрядай үндэһэ һуури дээрэ колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэришэдые бүтээсэ ехэтэй ажалда элсүүлхэ талаар парти, правительствын шиидхэбэринүүдээр колхоз, совхозуудта олгогдоһон хэмжээнүүдэй ашаар тарян ажалай ба мал ажалай продукци үйлэдбэрилгын ургалта бэелүүлэгдэхээр хараалагдана гээшэ.

1984 ондо 5 мянган гектар газар уһалагдадаг болгохо, 3,2 мянган гектар намаг хатааха, 22,5 мянган гектарта талмай дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэхэ гэжэ хараалагдана.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, үбэлэй һарануудта продукци абаха түсэбэй дүүргэлтэһээ, мүн тэрэшэлэн малай тоо толгой олошоруулха ба бүрин бүтэн байлгаха талаар абтаһан хэмжээнүүдһээ мал ажалай продукци үйлэдбэрилгын дээшэлэлгэ нэн түрүүн дулдыдаха байна.

1984 ондо 75 мянган тонно ороохо, хартаабха —46 мянган тонно, овощ —27 мянган тонно мяха (амидын шэгнүүрээр) — 70 мянган тонно, һү —138 мянган тонно, үндэгэ—159 миллион хэһэг, 2800 тонно нооһо 1984 ондо гүрэндэ худалдагдахаар хараалагдана. Хүдөө ажахын продуктнуудые болон түүхэй эд гүрэндэ худалдаха түсэб нилээд ехэ гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

1984 ондо хүдөө ажахын талаар 143,5 миллион түхэриг һомологдохо, тэрэ тоодо «Плодоовощхозой» совхозуудые хараада абалсахада, колхоз, совхозуудта 91,2 миллион түхэриг, Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствэнүүд 29,4 миллион түхэриг, Госкомсельхозтехникэ 17,5 миллион түхэриг мүнгэ һомолхо байна. 87,6 миллион түхэригэй барилга-хабсаргалгын хүдэлмэри дүүргэгдэхөөр хараалагдана. 3,6 мянган эбэртэ бодо малай байра, 37,8 мянган хониной байра ашаглалгада оруулагдаха, мүн тэрэшэлэн хүдөө нютагуудта 125,32 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра, 1710 хүнэй һууритай һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаанууд, 1680 хүнэй һууритай юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд, 700 хүнэй һууритай клубууд ашаглалгада оруулагдаха.

Үнгэрһэн жэлдэ БАМ-ай оршондохи ажахынуудта хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүд абтаа. Баунтын райондо хоёр совхозой бааза дээрэ дүрбэн совхоз байгуулагдаа. Хойто-Байгалай райондо Хүдөө ажахын министерствын хоёр совхоз ба «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлэй нэгэ совхоз шэнээр эмхидхэгдэһэн байна. Шэнээр эмхидхэгдэһэн совхозуудта үйлэдбэриин бааза байгуулха, бии байгаа совхозуудта тэрэниие саашань бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүд абтаха. БАМ-ай оршондохи ажахынуудта һү үйлэдбэрилгые 2.5 мянган тоннодо, мяха —650 тоннодо хүргэхэ, тэрэшэлэн хартаабха ба овощ үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд: Зэдын районой Борьёогой совхозой хонишон, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон М. Г. Сахияева, Тулдуунай совхозой һаалишан Г. А. Хашитова (Ярууна), Баргажанай совхозой тугалшан Л. С. Позднякова. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Капитальна барилга

Нүхэдүүд! 1984 ондо республикын газар дайда дээрэ капитальна барилгада 539 миллион түхэриг һомологдохо, тэрэ тоодо транспорт хүгжөөлгэдэ 121,51 миллион түхэриг, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй объектнүүдые барилгада 32,21 миллион түхэриг һомологдохо байна.

Промышленностиин базова һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ капитальна һомололгонууд горитойгоор дээшэлүүлэгдэхэ, жэшээлбэл, электрын элшэ хүсэ хүгжөөлгэдэ 41,62 миллион түхэриг, түлишын промышленностьда—6,79 миллион түхэриг, машина бүтээлгэдэ ба металл болбосоруулгада—77,34 миллион түхэриг, химическэ промышленностьда 11,92 миллион түхэриг зорюулагдаха байна.

Гусиноозерско ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээн, Улаан-Үдын 2-дохи ТЭЦ, Озерно ГОК, Забайкалиин апатидай завод, Гусиноозерско хирпиисын завод баригдажа үргэлжэлүүлэгдэхэ, «Теплоприбор», «Бурятферммаш» ба ЛВРЗ заводууд үргэдхэгдэхэ, Черемшанска уурхайн ба Түгнын шулуун нүүрһэнэй уурхайн барилга эхилэгдэхэ.

Капитальна барилгануудай шухала шэглэлнүүдэй нэгэниинь гэбэл, гэр байрын ба коммунальна барилга, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын ба соёлой объектнүүдые барилга болоно.

1984 ондо республика дотор бүхыдөө гэр байрын барилгада 94,3 миллион түхэриг һомологдохо, 414.2 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада оруулагдажа, 34,5 мянганһаа дээшэ хүнэй гэр байрын байдалые һайжаруулха арга олгохо байна.

2040 хүнэй һууритай юрэнхы эрдэмэй шэнэ һургуулинууд, 4400 хүнэй һууритай һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаанууд, 250 оро дэбдихэртэй больницанууд, 1370 хүнэй һураха техническэ мэргэжэлэй һургуулинууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаха.

Холбоолжоной шулуун нүүрһэнэй уурхай, «Электромашина» ба «Теплоприбор», шэлэй заводууд, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгэдэл ба бусад предприятинууд һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые барилгада огто хабааданагүй гээд тэмдэглэхэ шухала. Мүнөө жэлдэ ба удаадахи жэлнүүдтэ заагдаһан предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд коллективүүдэй социально-ажаһуудалай эмхинүүдээр хангалгада ушарһан гээгдэлые усадхаха талаар хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

1984 ондо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй капитальна һомололгын лимидээр Железнодорожно райондо АТС-4, пионернүүдэй байшан, Улаан-Үдэ хотодо олон дабхар гостиница, Сосновоозерск тосхондо оньһон аргаар хубсаһа угаадаг прачечна, оедолой «Һуяана» нэгэдэлэй эсхэлгын цех, Нижнеангарск тосхондо аэровокзал болон бусад объектнүүдэй барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

1984 ондо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй капитальна һомололгын лимидээр 81.84 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, 360 хүнэй һууритай юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд, 600 хүнэй һууритай һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаанууд, 200 оро дэбдихэртэй больницанууд ба 600 хүнэй һураха техническэ мэргэжэлэй һургуулинууд ашаглалгада оруулагдахаар түсэблэгдэнэ.

Республикын экономико хүгжөөлгэдэ, шэнэ предприятинуудые байгуулхада, гэр байрын ба соёлой-ажаһуудалай барилгада горитой ехэ мүнгэ зөөри элсүүлэгдэнхэй. Республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан мүнгэ зөөриие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гол зорилго урдамнай табигдана. Гэбэшье капитальна барилгын талаар шиидхэгдээгүй асуудалнууд, горитой дутуу дунданууд ушөөл бии. Эдэ бүгэдын эсэстэ гол фонднуудые ашаглаха түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб таһалдана.

Барилгын эмхиин баазые хүгжөөлгэдэ министерствэнүүд болон албан зургаануудай һомолһон мүнгэн жэл бүри ашаглагдангүй үлэдэг байна.

Гадна захил хэгшэд объектнүүдые барилгын ябасые һулаар хинана, хэлсээтэ уялгануудаа дүүргэлтын түлөө подрядна эмхинүүдтэ эрилтэ багаар табина. Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой болон хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай байра бариха хүдэлмэри дүүргэнгүйгөөр байрын гэрнүүдые ашаглалгада тушаана.

Транспортын ба хэлхеэ холбооной хүгжэлтэ

Ашаа зөөлгөөр арадай ажахын ба хүн зоной хэрэглэмжэнүүдые саг болзортонь хүсэдөөр хангаха, транспортын хүдэлмэриин ашаг үрые ба шанарые дээшэлүүлхэ гээшэ транспортын гол зорилго болоно.

Ашаа зөөлгые гуримшуулха, экономическа холбоое нарижуулан һайжаруулха талаар хэмжээнүүд түсэбэй проект дотор хараада абтаа.

1984 оной эсэс тээшэ Байгал-Амарай түмэр замаар поезднуудые һэтэ ябуулдаг болохо гэжэ хараалагдана. Автомобильна транспортын ашаанай эрьесэ 3,2 процентээр дээшэлхэ.

1984 ондо «Бурятавтодор» управлени 26,5 миллион тү-

Социальна хүгжэлтэ ба … һуудал байдалые һай…

Нүхэдүүд! КПСС-эй XXVI съездын баталһан социальна программын ёһоор 1984 ондо арад зоной һуудал байдалые һайжаруулха талаар хэмжээнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Худалдаа наймаанай талаар ниитын хэрэглэмжын бүхы эд бараанай дэлгүүрэй фонднуудые ехэдхэхэ, гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесые дээшэлүүлхэ гэжэ түсэб дотор хараалагдана.

1984 ондо республика дотор бүхыдөө 5,6 процент ургалта туйлагдаха. Эд бараанай эрьесэ 1192 миллион түхэриг, тэрэ тоодо гүрэнэй худалдаа наймаанай талаар эд бараанай эрьесын хэмжээн 830 миллион түхэриг, потребкооперацида 362 миллион түхэриг болохо ниитын эдеэ хоолой эд бараанай эрьесэ 2,2 процентээр дээшэлхэ.

Худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой материально-техническэ бааза саашадаа хүгжөөгдэхэ.

Республикын ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын мүнөөнэй албан арадай ажахын томо һалбари мэтээр хүгжөөгдэнэ. 1984 ондо хүн

Байгаалие хамга… байгаалиин нөөсэ… бодомжотой зүбөөр х…

1984 ондо республика дотор байгаали хамгаалгын хэмжээ ябуулгануудта 12,18 миллион түхэриг һомологдохоор түсэблэгдэнэ, Улаан-Үдэ хотодо сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй хоёрдохи ээлжээн, Зүүн эрьедэ канализаци, 30-дахи коллектор, Советскэ районой канализаци, нарин сэмбын комбинадай сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд болон бусад объектнүүд баригдажа үргэлжэлүүлэгдэхэ. Ой модо, газар аршалан хамгаалха талаар хэдэ хэдэн хэмжээнүүд хараалагдаа.

Нүхэд депутадууд! Республикын экономическа ба со-

БУРЯАДАЙ АССР-эй 1984 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕТ Б… 1982 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭЙ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХА…

Республикын финансын министр депутат Ч. В. ЕНДОНОВОЙ элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд! Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-эй 1984 оной Гүрэнэй бюджет хаража үзөөд, баталхыетнай дурадхажа байна.

Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро совет арадай арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлые амжалтатайгаар дүүргээд байһан үедэ энэ сесси болжо байна. Зарим тэды бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье һаань, экономическа болон соёл гэгээрэлэй талаар совет хүнүүдэй ажабайдалда амжалтанууд яһала туйлагдаа. Оронойманай экономикые хүгжөөхэ, ажалшадай ажаһуудалые саашадань һайжаруулха, манай ороной хүсэ шадалые, уласхоорондын нэрэ хүндые бүри ехэ болгохо хэрэгтэ шэнэ алхамууд хэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ промышленна үйлэдбэриин хэмжээн, ажалай бүтээсэ дээшэлээ, автомобильна, түмэр замай болон гол мүрэнэй транспортаар ашаа зөөлгэ ехэ болоо. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэри нилээд үргэдхэгдөө. Арад зоной байдал һуудал һайжараа. Хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, бодото олзо доходынь ехэ болоо.

Республикын 1983 оной Гүрэнэй бюджет оршын талаар 100,5 процент, гаргашын талаар 99,6 процент дүүргэгдэбэ.

Арадай ажахын хүгжэлтэдэ туйлагдаһан амжалтануудые улам арьбадхаха эрилтэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленум табиһан байна.

КПСС-эй обкомой һаяхан болоо үнгэрһэн бюро Буряадай АССР-эй 1984 оной экономическа болон социальна хүгжэлтын Гүрэнэй түсэбэй, Гүрэнэй бюджедэй проектые гол түлэб һайшааба.

Буряадай АССР-эй 1984 оной бюджедэй проект оршо, гаргашынгаа талаар бүхыдөө 226,2 миллион түхэриг гэхэ гү, али Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баталһан 1983 оной бюджедтэй сасуулбал, 2,4 процентээр ехэ байхаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет баталаад, сессиин үзэмжэдэ табина.

Республикын 1984 оной экономическа болон социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбтэй тааралдуулан, республикын арадай ажахын саашадаа хүгжэхэ, соёл-гэгээрэлэй хэмжээе дээшэлүүлхэ, совет хүнүүдэй ажаһуудалые улам һайжаруулха хэрэгтэ гаргашалагдаха мүнгэ зөөриин хэмжээн хараада абтажа, 1984 оной бюджет зохёогдоо. 1984 ондо арадай ажахын бүхы һалбаринуудһаа оруулагдаха ашаг олзоноо, эрьесын налогһоо, ажахын доторой нөөсэлгэнүүдые элсүүлгэһээ оруулагдаха доход бюджет соо хараада абтаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он). июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан ниитын үйлэдбэридэ материалнуудые гамтайгаар гаргашалха, продукциин өөрынь үные хямдаруулха гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлэн, бюджедтэ мүнгэ ехээр оруулхаар түсэблэнэбди.

Бүхы зүйлэй материалнуудые, түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые арьбалха шанга журам тогтоогдожо байна. Промышленна продукциин өөрынь үнэ сэнгые бүхы дээрэнь 0,5 процентээр хямдаруулха гэжэ хараалагдана.

Үйлэдбэриин нөөсэнүүдые гамтайгаар гаргашалха хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ мүнгэ зөөриин эрьесые түргэдхэхэ гээшэ шухала удха шанартай. Арадай ажахын хүгжэлтын эрилтэнүүдтэй тааралдуулан, 1984 ондо республика дотор эрьесэдэ байһан мүнгэ зөөриин хэмжээн 562 мянган түхэригөөр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Тиигэжэ предприятинуудай үйлэдбэриингөө программые бэелүүлгэдэ финансын талаар нэмэлтэ арга нүхэсэл олгогдохо байна.

Гэхэтэй хамта олохон предприятинуудта үнэтэй сэнтэй материальна эд хэрэгсэлнүүд нормоһоо үлүү ехээр суглуулагданхай. Тэдэнь бодото дээрэ мүнгэ зөөриин эрьесэдэ хабаадангүй, материальна балансуудтань муугаар нүлөөлнэ.

1983 оной 11 һарын туршада республикын арадай ажахын бүхы һалбаринууд (хүдөө ажахыгүйгөөр) олзо оруулха түсэбөө 102 процент дүүргэжэ, 1982 оной энэ үеынхитэй сасуулбал, ашаг олзонь 15,7 миллион түхэригөөр дээшэлһэн байна.

Энэ хугасаа соо барилга-хабсаралгын, заһабарилгын ба барилгын геологи-шэнжэлэлгын ба худалдаа наймаанай организацинууд олзо оруулха түсэбөө дүүргээгүй. Зарим предприятинууд, тэрэ тоодо Улаан-Үдын түмэр-бетон, хэрэгсэлнүүдые гаргадаг завод, Үнэгэтэйн плодоовощно завод, Загарайн ба Турунтайн хилээмэнэй заводууд хэмһээ үлүүгээр мүнгэ зөөри гаргашалһан байна.

Министерствэнүүд, албан зургаанууд, республикын нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд хүдэлмэриин дүнгүүд тушаа худал мэдээсэл үгэхэ, гүрэнэй эд зөөри үрихэ, үбэршэлхэ ябадалые усадхаха талаар хэмжээнүүдые абажа байна.

Гэхэтэй хамта арадай хиналтын комитедэй, статистическэ ба финансын органуудай үнгэргэһэн шалгалтануудаар финансова журам бүдүүлигээр эбдэдэг ушар элирүүлэгдэнэ. Республикын Хүдөө ажахын, Уһанай ажахын министерствэнүүдэй, Госкомсельхозтехникын объектнүүд дээрэ хэгдэһэн хүдэлмэриин хэмжээе худалаар нэмээжэ бэшэдэг ушар олоор элирүүлэгдээ.

1984 ондо бюджедэй оршын гол хубинь урдынхи мэтэ эрьесын налогһоо ородог мүнгэн байхаар хараалагдана. Энэ налогой хэмжээн 251,4 миллион түхэриг байха. Энэ мүнгэнэй 87,0 миллион түхэриг гэхэ гү, али 34,6 процентнь республикын бюджедэй оршодо оруулагдаха байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хүн зониие хангаха, Гүрэнэй банкын кассын түсэб дүүргэхэ, мүнгэнэй эрьесые һайжаруулха, бюджедэй оршые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ худалдаа наймаан шухала үүргэ дүүргэдэг юм. Гэбэшье гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай организацинууд эд бараа худалдаха талаар үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй. 1982 онтой сасуулбал, 1983 ондо худалдаа наймаанай хэмжээн оройдоо 1 процентээр ургаһан байха юм.

Хүн зондо эд бараа худалдаха түсэбэй дүүргэлгэдэ һаад ушаруулһан хэдэ хэдэн шалтагаануудые элидхэлшэ дурдаа.

Худалдаа наймаанай зарим организацинуудай складууд соогоо бии байһан эд бараагаа наймаанда гаргадаггүй ушар дайралдана. Жэшээлхэдэ, «Ростекстильторгын» баазада бии байһан 60 янзын торгон бүдүүдэй 24-ниинь Хяагтын, Гусиноозерскын магазинуудта асарагдаагүй байба. Худалдаа наймаанай бусадшье организацинууд иимэрхүү дутагдалнуудтай гэжэ шалгалта харуулаа.

Хүн зоной олзо доходһоо татагдадаг налог 121,9 миллион түхэриг хэмжээтэй байхаар хараалагдана. Тэрэ мүнгэнэй 85,4 миллион түхэригынь республикын бюджедтэ оруулагдаха байна.

1984 ондо гүрэнэй страхованиин түлбэриһөө 55,5 миллион түхэриг оруулагдахаар түсэблэгдэнэ. Тэрэнэй 43,8 миллион түхэригынь хүн зоной һайн дураараа страховани хэһэнһээ оруулагдаха юм.

Буряадай АССР-эй 1984 оной Гүрэнэй бюджедэй бүхы гаргашань 226 миллион түхэриг байхаар хараалагдана. Энэ мүнгэ зөөриин ехэнхи хуби (212 миллион түхэриг) арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, социальна болон соёлой хэмжээ ябуулгануудта һомологдохо. Арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг һалбаринуудта, тэдэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлгэдэ, эд бараанай шанарые һайжаруулгада, ассортиментыень олошоруулгада, эдеэ хоолой болон нютагай промышленностиие хүгжөөлгэдэ энэ мүнгэн зорюулагдаха болоно.

Ниитын үйлэдбэриие хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ экономическа урмашуулгын фондын ехэ удха шанартайнь мэдээжэ. Предприятинуудта тиимэ фонд байгуулха хэрэгтэ 7,3 миллион түхэриг гаргашалагдахаар түсэблэгдэнэ.

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые һайнаар ашаглаһанай, үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдһээ, мүн нютагай түүхэй эдүүдһээ элдэб эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха арга боломжонууд предприятинуудта һайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Түлишын промышленностиин министерство, агнуури-олзоборилгын управлени, нютагай промышленностиин министерствын Кировэй нэрэмжэтэ завод үйлэдбэриин үлэгдэл ба түүхэй эдүүдһээ продукци гаргаха даабарияа дүүргээгүй.

Арадай ажахын шухала һалбаринууд болохо— транспорт харгы зам барилгын ба заһабарилгын организацинууд, мүн ажаһуудалай-коммунальна ажахынууд, хүн зониие хангалгын предприятинуудые хүгжөөлгэдэ нилээд ехэ мүнгэ зөөриин зорюулагдаха байһаниинь элитэ. Илангаяа городуудта, районуудай түб тосхонууд болон хүдэлмэришэдэй поселогуудта гэр байрануудые, бусад объектнүүдые олоор бариха, болбосон түхэлтэй болгохо гэжэ хараалагдана.

Нүхэд депутадууд! КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан хүдөө ажахын үйлэдбэри хүтэлбэрилгые нарижуулха талаар хэмжээ ябуулганууд колхоз, совхозуудта бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Худалдагдан абтадаг продукциин сэн нэмээгдэһэн, гүрэнэй банкһаа уриһаар абтаһан мүнгэнэй бусаагдаха болзор һунаагдаһан, үри ээлииень болюулһан ушар хадаа колхоз ба совхозуудай финансова ажал ябуулгые эрид һайжаруулха ажахын тоосооe бэхижүүлхэ, продукци ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха, шанарыень һайжаруулха арга нүхэсэл олгоһон байна.

1983 ондо хүдөө ажахын продукци худагдалгаһаа ородог олзо доход аяар 123 миллион түхэригөөр дээшэлхэ байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абалгын сэнгэй дээшэлүүлэгдэһэниие хараада абан, республикын 144 ажахы, 53,9 миллион түхэриг олзотойгоор жэлээ дүүргэхэ ёһотой.

Хүдөө ажахын гол продуктнуудай өөрынь үнэ сэн зарим тэды доошолуулагдахаар хараалагдана. Тиигэжэ колхозуудта үйлэдбэрилэгдэһэн центнер ороохоной өөрын үнэ 10 процентээр, совхозуудта —19 процентээр хямдаруулагдаха ёһотой.

Продукциин өөрынь үные хямдаруулха, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ажахын хоорондын тоосооe, түлбэриин чековэ гурим нэбтэрүүлгэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна

Кабанскын, Сэлэнгын, Хориин, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй болон бусад хэдэ хэдэн районуудта ажахы хоорондын тоосоон, түлбэриин чековэ, гурим һайнаар нэбтэрүүлэгдэнхэй.

Хүдөө ажахын министерство, тэрэнэй мэдэлэй нютаг нютагуудтахи органууд социалис, гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандаха ябадалтай тэмсэхэ, финансова журам бэхижүүлхэ талаар хүдэлмэреэ һулаар ябуулна гэжэ арадай хиналтын комитедэй шалгалта хэдэг бусад органуудаар элирүүлэгдээ.

Совхозуудые, хүдөө ажахын бусад предприятинуудые, үрэ жэмэс ба овощ ургуулдаг ажахынуудые хүгжөөлгэдэ 64,2 миллион түхэриг һомологдоно. Энэ мүнгэнэй 44,9 миллион түхэригынь РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедһээ, 19,3 миллион түхэригынь өөһэдһөөнь оруулагдаха юм. Тэрээнһээ гадуур колхозуудай, ажахынууд хоорондын предприятинуудай хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхын тула Гүрэнэй банкһаа 16,5 миллион түхэриг мүнгэн урьһаар үгтэхөөр хараалагдаба.

Тиихэдэ олзо оршоор бага колхозуудта гэр байра, соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжын объектнүүдые, харгынуудые барихынь тула 9,1 миллион түхэриг мүнгэн һомологдохоор түсэблэгдэбэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ программын шухала хубинь газарай үрэжэл һайжаруулга болоно. 1984 ондо намаг хатаалга, уһалагдадаг газар үргэдхэлгэдэ, мүн уһанай ажахынуудай үйлэдбэриин баазые үргэдхэлгэдэ 29,4 миллион түхэриг мүнгэн һомологдохонь.

Саашадань элидхэлшэ капитальна барилга тухай хэлэбэ. Парти болон правительствын абаһан хэмжээнүүдэй ашаар капитальна барилгын хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ һайжараа. Зарим һалбаринуудта дүүргэгдээгүй барилгануудай тоо үсөөрөө.

Гэхэтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй зааһанай ёһоор, ба-

ЭЛИДХЭЛНҮҮД ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

абтадаг. Гэр барилгын комбинадай проектнэ хүсые гүйсэд ашаглаха тухай асуудал табигдаhан байна. Гэбэшье энэ асуудал үшөөл шиидхэгдээгүй. Район дотор магазинууд муугаар баригдана.

Городые дулаагаар хангаха хоёрдохи ТЭЦ бариха шэнэ трест бии болгохо тухай асуудал бидэ табяа hэмди. Мүн манай райондо дүүргэгдэхэеэ болижо унжагайршаhан хоёр барилга бии. Энэ Пионернүүдэй байшан, мебель бүтээдэг цех болоно. Мүн тиихэдэ ажаhуудалай шэнэ райондо hургуулинууд үсөөдэнэ. Тиимэhээ 46-дахи кварталда шэнэ дунда hургуули бариха мүнгэ зөөри hомолхые бидэ гүйха байнабди.

Энээнэй hүүлээр трибунада гараhан Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ, депутат **М. А. Спиридонов** иигэжэ хэлэбэ:

— 1983 ондо манай колхоз гектар бүриhөө 17,4 центнер ургаса хуряажа, 66900 центнер орооhо таряа абаха түсэбтэй байhан hаа, гектар бүриhөө 23,7 центнер хуряажа, бүхыдөө 97,3 мянган центнер орооhо таряа абаhан байна. Тиигэжэ гүрэнэй түсэбые 170 процент дүүргээбди. Хабарай тарилгада гүйсэд хүрэхэ үрэhэнэй орооhон хаагдаа.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб 126,6 процент дүүргэгдэhэн байна. Даабариhаа гадуур 558 центнер мяхан, 1271 центнер hүн худалдагдаа. Ноохо худалдалгын түсэбшье мүн лэ гүйсэд дүүргэгдэhэн байна. Эдэ бүхы амжалтанууд манай ажалай түрүүшүүлэй, эрхим хүдэлмэришэдэй оролдолгоор түйлагдаа гэбэл алдуугүй. Тэдэнэй дунда комбайнернууд Б. И. Киреев, Н. С. Гокатилов, hаалишад М. Е. Красинская, Н. А. Федорова, хонишон В. А. Ушаков болон бусадые нэрлэлтэй. Иимэ зон манай колхоздо олон юм. Гэбэшье бүхы арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдээ гэжэ хэлэхын үшөөл аргагүй. Бүхы участогууд дээрэ бригадна гурим хүсэд нэбтэрүүлэгдээгүй байнаар. Залуу малые түлжүүлэн тэжээхэ ажахынууд хоорондын комплексын хүдэлмэриие гүйсэд hайнгаар табижа бидэ үшөөл шадаагүйбди.

hүүлэй элнүүдтэ манай колхоз хартаабха тариха талмайгаа нилээд ехээр үргэдхэhэн байна. Тиигэжэ мүнөө бидэ 350 гектар талмайhаа 5500 тонно хартаабха абанабди. Теэд тэрэнииемнай худалдан абажа хэрэглэхэ эзэд олдоногүй.

Мүн тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгээр, түлишөөр хангалгын талаар бидэ республикын захиргаанда гомдолтойбди.

Мүнөө манай малшад 1984 оноойгоо тоогоор түрүүшын тонно hү, мяхаа тушаажа, түл абажа эхилэнхэй. Механизаторнуудай хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэжэ, машина, техникээ заhабарилна. Сабшалан, таряаланда органическа үтэгжүүлгэ гаргадажа, тошон халяагдажа, механизаторнуудай кадрнуудай hургуули хүдэлгэгдэжэ байна.

Удаань Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой слесарь, депутат **В. А. Поповто** үгэ үгтэбэ.

Манай заводой коллектив бүхы совет арадтаяа тон адляар түрэл Коммунис партиингаа декабриин Пленумэй материалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, халуунаар дэмжэжэ байнхай. Тиихэдээ Пленум дээрэ хэлсэгдэhэн эрилтэнүүдэй ёhоор бидэ өөрынгөөшье ажалые шүүмжэлэн хаража үзэнэбди. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэл соо манай заводто үйлэдбэриие хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, шэнэ продукци ашаглаха, ажалай ба ажаhуудалай эрхэ байдал hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэhэн байна. Энэ хэрэгтэ 7,6 миллион түхэригэй капитальна hомололго ашаглагдаа.

Үйлэдбэриин гол фонднуудай ургахатай хамта, гаргагдадаг продукциин хэмжээн жэлhээ жэлдэ ургэдэнэ. Тэрэнэй ургалта табан жэлэй эхинhээ хойшо 10 процентээр дээшэлhэн байна. Энэ хадаа гол түлэб ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар түйлагдаа.

Заводоймнай коллектив 1983 оной гүрэнэй түсэбые бүхы технико-экономическа дүнгүүдээр дүүргэhэн байна. Гараар хэгдэдэг хүндэ ажалые оньhожоруулха хэрэгтэ hүүлэй үедэ ехэ анхарал хандуулагдана. Тиигэжэ, жэшээнь, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хараалагдаhан хэмжээнүүдэй ёhоор, 350 хүн гараар хэгдэдэг ажалhаа сүлөөлэгдэхөөр түсэблэгдэнхэй. Жэл бүри заводой цехүүдтэ 200 гаран шэнэ зэр зэмсэг, технологическа түхеэрэлгэнүүд, 80 гаран элдэб хэбүүд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэдэг, 300 мянга гаран түхэригэй оньhожоруулгын түхеэрэлгэнүүд тодхогдодог байна.

Коллективэй социальна хүгжэлтын талааршье нилээд ехэ оролдолго гаргагдаа. Ажаhуудалай барилгада 4 миллион шахуу түхэриг мүнгэн зөөри ашаглагдажа, 17 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада оруулагдаhан байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Республикын мелиорациин ба уhанай ажахын министр, депутат **Л. А. Санеевтэ** үгэ үгтэбэ.

Мүнөө манай республика 227 мянган гектар hайжаруулагдаhан газартай. Тэрэнэй 169 мянган гектарынь уhалагдадаг газар болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлдэ республика дотор мелиоративна барилга эрхилхэ ба уhанай ажахын организацинуудай баазые ургэдхэхэ хэрэгтэ 67,3 миллион түхэриг мүнгэн зөөри гаргашалагдажа, 64,8 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаhан, 9600 гектар газар уhалагдадаг болгогдоhон 6000 гектарта намаг хатаагдаhан, уhалууриин түхеэрэлгэнүүд заhабарилагдаhан байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор газар тарялангые ашаглаха, мелиоративна түхеэрэлгэнүүдые hайнаар хүдэлгэхэ талаар нилээд ехэ оролдолго гаргагдаhан байна. Тиигэжэ газар тарялангай ургаса дээшэлээ. Жэшээлэн хэлэбэл, арбадахи табан жэлдэ уhалагдадаг газарай гектар бүхэнhөө 7,6 центнер тэжээлэй единицэ абтадаг байhан hаа, энэ гурбан жэл соо 8,8 центнер тэжээлэй единицэ абтана. Үгышье гэбэл, hүүлэй найман жэл соо республикын бүхы газарай гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 4,5 центнер тэжээлэй единицэ абтаhан hаань, уhалагдадаг газарhаа 2—2,5 дахин ехэ ургаса абтана.

Гэбэшье энэмнай РСФСР-эй дунда зэргын хэмжээндэ хүрэнэгүй. Харин hайнаар ашаглаад, уhалаад, үтэгжүүлгэ оруулаад байбал, манай газар дайда тогтууритай hайн ургаса үгэхэ гүйсэд арга боломжотой. Энээниие Курбын ОПХ-гай, Оронгын совхозой болон Бэшүүрэй, Хяагтын районой зарим ажахынуудай жэшээ гэршэлнэ. Сабшалан болон бэлшээриин газарнуудые hайнаар ашаглаха, тэндэ таримал ногоо ургуулха талаар үргэн хэмжээнүүд хараалагдана, — гэжэ нүхэр Л. А. Санеев тэмдэглээд, энэ талаар хэгдэжэ байhан хүдэлмэринүүд тухай тоготон хөөрэбэ.

Тэрэнэй hүүлээр үгэ абаhан КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **А. И. Плотников** районойнгоо ажалшадай ажалай ба политическэ үндэр ехэ эдэбхи үүсхэл тухай, КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй материалнуудые халуунаар угтажа байhан тухай хөөрэбэ.

Районой промышленна болон хүдөө ажахын коллективүүд бүхы дээрээ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Нютагай промышленностиин министерствын харьяата коллективүүд үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбhөө гадуур 6 мянган түхэригэй продукци гаргаhан байна. Барилгашадшье мүн лэ амжалтатай. Үнгэрэгшэ жэлдэ 12 мянган гахай шахан таргалуулха комплекснууд, хүүгэдэй хоёр саад, райгүйсэдкомой байшан, 200-гаад гэр байра ашаглалгада үгтэhэн, хоёр дунда hургуулиин байшангай барилга түгэсхэхы шатадаа хүргэгдэhэн, 13 километр харгы асфальтаар хушагдаhан байха юм.

Таряашад, малшаднайшье мүн лэ амжалтатай хүдэлжэ гараа. Орооhото ургамалай, хартаабхын, малай тэжээлэй баян ургаса абтаа. Тиигэжэ гүрэндэ таряа, хартаабха, мяха, hү, ноохо худалдаха үнгэрэгшэ жэлэй түсэб сүм дүүргэгдэбэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие тусхайлан мэргэжүүлхэ ба hалбаряарнь нэгэдхэхэ талаар район дотор ехэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэhээр. Үхэрэй, гахайн, шубуунай мяха үйлэдбэрилхэ ажахынууд хоорондын дүрбэн предприяти хүдэлнэ. Үүлтэртэ залуу мал түлжүүлэгдэнэ, малай холимог тэжээл гаргагдана.

Теэд эдэ бүгэдөөр hанаагаа амархаар бэшэ. Зарим колхоз, совхозууд болон предприятинууд гурбан жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй үлэшоо. Малай гарзалха ушар үшөөл олон. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, илангаяа мелиорацида hомологдоhон мүнгэн зөөри гүйсэд ашаг үрээ үгэнэгүй.

Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө онсо хубитые оруулха байнабди. Тэрэнэй тула ажал дээрэхи бүхы дутуу дундануудаа усадхаха, нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ, бүхы hалбаринуудта ажалай нарин журам тогтоохо талаар партийна, совет болон ажахын органууд ехэ оролдолго гаргаха болоно. Районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1984 ондо хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ асуудал зүбшэжэ байхадаа, газар тарялангаа hайжаруулха, ажалайнгаа эмхидхэлые нарижуулан, хамтын подрядай гуримда орохо гэхэ мэтэ олон хэмжээнүүдые хараална.

Мүн хүдөөгэй барилгыншье асуудал шиидхэхээр болонхой. Мүнөө үедэ районой колхоз, совхозууд бүхы барилгын 60 гаран процентые ямаршье өөрын фондгүйгөөр өөрын хүсөөр бодхоохо баатай болоно. Район дотор барилгын муу бэшэ бааза бии. Нүүдэл оньhожоруулагдамал дүрбэн колонно, барилгын материалнуудай участок хүдэлнэ. Гэбэшье hүүлэй жэлнүүдтэ подрядна барилгын хэмжээн багал болохо байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Яруунын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. З. Алсахаев** үгэ абаба.

hүүлэй жэлнүүдтэ тус райондо промышленна предприятинуудай болон ажахынуудай материально-техническэ бааза бэхижүүлхын, социальна ба соёлой хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаа. Жэлhээ жэлдэ энэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри hомололго ехэ болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлнүүдтэ түсэбэй ёhоор 13 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаха байhан hаа, тэрэнэй хэмжээн 15 миллиондо хүрэhэн байна. Хамта дээрээ байрын 19 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай 177 гэрнүүд баригдаа.

— Гэбэшье барилга хэхэдээ манай районойхид ехээр ядалдана, — гэжэ нүхэр Алсахаев үргэлжэлүүлнэ. — Бүхы 12 ажахынууднай өөhэдынгөө хүсөөр лэ барилга хэдэг юм. Мүнөө барилгын хүдэлмэриин хэмжээн 4 миллион түхэригтэ хүрэнхэй. Тиимэhээ манай райондо «бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй барилгын участок байгуулха асуудал табинабди. Районой колхозуудта жэл бүри 900 мянгаhаа дээшэ түхэриг барилгада гаргашалжа болохоор юм. Манай совхозуудта барилга хэхыень, «Главбурятстройдо», «Бурятцелинстрой» трестдэ даалгажа болохо ха юм. Мүн «Бурятцелинстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэдтэ Хориин ПМК-гай Нарhатын участогые ехэ болгохые дурадханабди.

Мүнөө райондо барилга хэхэдэ Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденто «Электромашина» заводуудай ажалша коллективүүд шеф ёhоной туhаламжа үзүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд — «Бурятгеология» нэгэдэлэй генеральна директор П. Ч. Шобогоров, Улаан-Үдын ЗММК-гай термист О. А. Марченко, Улаан-Үдын хилээмэнэй 2-дохи заводой мастер Л. А. Завьялова, авиазаводой фрезеровщик Т. Н. Федоров, Баргажанай леспромхозой мастер В. Ю. Кустов гэгшэд — сессиин забhарлалда хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ «Комсомольский», «Целинный», «Улаан-Туяа» совхозуудай коллективүүд амжалтатай ябажа байна.

Үнгэрhэн жэлдэ хура бороо ехээр орожо, районой тарялангай 60 процентнь, овощ ба хартаабхын талмайн 55 процентнь уhанда абтаhан, 30 гаран километр харгы, 25 хүүргэ эбдэрээ hэн. Малай олон байра уhанда абтажа, hэльбэгдэхэ ушартай болоо. Хамта дээрээ район хоёр миллион түхэригэй хохидолдо ороо.

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет үерэй хохидолнуудые усадхаха зорилгоор тусхай тогтоол баталан абажа, ехэ туhа хүргэhэн байна. Барилгын модон ба бусад материалнууд, техникэ, малай тэжээл ехээр үгтөө. КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, арадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэреэр зуу гаран барилгашад, хабсаргагшад эльгээгдэhэн. Түргэн саг соо малай байранууд hэльбэгдээ.

«Главбурятстрой» трестын начальник депутат **С. М. Антонов** коллективэйнгээ 1983 ондо бэелүүлhэн ажал хэрэгүүд тухай хөөрэхэдөө, хамта дээрээ 42 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдээ гэхэ гү, али урзанда жэлэйхидэ орходоо 7 миллион түхэригөөр ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ гэжэ мэдүүлээ. Мүн барилгашадай коллективүүдтэ ажалай бүтээсэ дээшэлhэн байна. Олон бригаданууд хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ, жэлэй туршада 14 миллион түхэригэй барилгын хүдэлмэри хээ.

Нёдондо байрын 100 мянгаhаа дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд баригдаhан. hургуулинууд болон хүүгэдэй саад, яслинуудые бариха гүрэнэй түсэб дүүргэгдэhэн байна.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлгэдэ ехэ удха шанартай объектнүүдэй барилгада hомологдоhон 10 миллион түхэриг ашаглагдаа, тэрэнэй 1,5 миллиониинь хүдөө ажахын объектнүүдые барилгада зорюулагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ абтаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа 64 бригада, үйлэдбэриин 16 цехүүд болон участогууд мэдээсээ.

Гэбэшье нёдондо «Главбурятстрой» барилга-хебсаралгын хүдэлмэриин түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдээгүй байха юм. «Бурятферммаш» заводой, Улаан-Үдэ хотын, Сэлэнгын ЦКК-гай уhа сэбэрлэхэ объектнүүдэй барилга унжагайраа. Юуб гэхэдэ, ажалша коллективүүдэй арга боломжонууд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй, ажалай болон технологическа журам hайнаар сахигданагүй.

1984 ондо «Главбурятстройн» подразделенинүүд 55 миллион түхэригэй барилга хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаритай. 105 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдэй, 790 hууритай хүүгэдэй саадууд болон хэдэн ехэ объектнүүдэй барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Тэрэ тоодо «Бурятферммаш», «Теплоприбор», Забайкалиин апатидай, Сэлэнгын холимол тэжээлэй заводууд ороно. Түгнын шулуун нүүрhэнэй разрезэй барилгын талмай бэлэдхэгдэжэ эхилхэ.

Улаан-Үдэ хотодо худалдаа наймаанай, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын объектнүүд баригдаха байна.

— 1984 оной түсэб даабари ехэ, нёдондонойхиhоомнай 30 процентээр дээшэ байха юм, — гэжэ С. М. Антонов онсолбо.

Удаань Улаан-Үдын кондитерскэ фабрикын хүдэлмэрилэгшэ депутат **Н. Д. Большакова**да үгэ үгтэнэ.

— Мүнөө манай совет арад ажалай болон политическэ ехэ эдэбхиин оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлдэжэ байна, — гэжэ тэрэ үгэеэ эхилбэ. — Манай фабрикын коллектив ажал хүдэлмэреэ hайжаруулхын талада зохихо хэмжээнүүдые абана, ажалай шэнэ онол аргануудые хэрэглэнэ. Энээнэй ашаар, 1980 онойхитой сасуулбал, үйлэдбэриин хэмжээн 33 процентээр ургаа. Фабрикада дүшэ гаран шэнэ түхеэрэлгэ табигдаа. Бар хүсөөр хэгдэдэг ажал үсөөрөө. hүүлэй үедэ фабрикын коллектив кондитерска арба гаран шэнэ зүйлнүүдые гаргадаг болоо. Тэрэ тоодо «Орион», «Мурзилка» конфетэнүүд, «Сормовское» вафли, «Юбилейное» гэжэ печени болон бусад ороно.

Фабрикын бүхы хүдэлмэришэдэй 83 процентнь бригадна подрядай гуримаар хүдэлнэ. Эндэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ хараа байса дээшэлээ.

Гэбэшье нёдондо фабрикын коллектив түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шадаагүй байха юм. Ушар юуб гэбэл, үйлэдбэриин бүхы хүсэнүүд хэрэглэгдэнэгүй. Хүдэлмэришэдэй дуталдаhанhаа боложо, зефир, вафли, конфетэ гаргаха поточно лини хүсэд хүдэлгэгдэнэгүй. Энээнhээ боложо, худалдаанда гараха зүйлнүүд үсөөдэнэ, шанарыньшье hайжарнагүй.

Фабрикын үйлэдбэриие hайжаруулхын тулада саг болзор соонь хэрэгтэй зүйлнүүдээр хүсэд хангаха, технологическа түхеэрэлгэнүүдые зогсоонгүй хүдэлгэхэ, хүдэлмэришэдэй техническэ hуралсал дээшэлүүлхэ зорилго табигдаха болоно. Мүн ажалай журам hайжаруулха хэрэгтэй.

Прибайкалиин районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Ф. И. Савельев** үгэ абажа, районой ажалшадай бэелүүлхэ ажал хэрэгүүд тухай хөөрөө. Районой промышленна предприятинууд. Итанцын леспромхозhоо бэшэниинь, үнгэрhэн жэлдэ продукци худалдаха түсэбөө дүүргэhэн байна. Гүрэндэ 42 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа гэхэ гү, али урзанда жэлэйхитэй сасуулбал, 3 процентээр ургаhан байна. Ажалай бүтээсэ 1,8 процентээр дээшэлээ. Районой колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 18 процентээр, hү тушааха даабаряа 2 процентээр үлүүлээ.

Промышленна предприятинуудта шэнэ техникэ тодхон ашаглаха асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа. Нёдондо Турунтаево тосхоной хилээмэнэй, загаhа үсхэбэрилгын Сэлэнгын заводууд, Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой арматурын цех, Татауроводахи авто-заhабарилгын заводой хүсэ ехэтэ котельни, хэлхеэ холбооной 1200 номертой үзел ашаглалгада үгтэбэ. Районой «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй үйлэдбэриин бааза баригдажа дүүрэнтүү. XI табан жэлэй эхинhээ 15 миллион түхэригэй капитальна барилга хэгдээ, тэрэ тоодо гэр байра барилгада 5,5 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Хүдөөгэй ажалшадта 196 байра үгтэhэн байна. Райондо барилгые hайжаруулха зорилгоор «Главбурятстройн» 23-дахи ПМК байгуулагдаа.

1984 ондо районой ажалшадай урда харюусалга ехэтэй зорилго табигдана. Промышленна продукци худалдалга 1,5 процентээр ургаха юм. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ мяха худалдалгые 4 процентээр, hү тушаалгаяа 2 процентээр дээшэлүүлхэ ёhотой. Районой хүтэлбэрилхы органууд үбэлжэлгын үедэ малшадые комплексноор хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Тэдэнэр үргэн хэрэглэлэй эд бараа нүүдэл автомагазинhаа абаха, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадта захил хэжэ, хэрэгтэй юумээ асаруулха арга олгогдонхой. Соёлой, элүүрые хамгаалха зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд малшадые хангана.

[…] шэнэ больница бариха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха. Тиихэдээ энэ жэлдэ баригдажа эхилхэ терапевтическэ отделениин байшангай барилгые «Главбурятстройн» 23-дахи ПМК-да даалгахые тэрэ дурадхаа.

Еловско леспромхоздо магазин, столово баригданагүй. Горячинск hууринда магазин, «Байкальский Бор» санаторидо захил абаха комплексно пункт, Татаурово тосхоной авто-заhабарилгын заводто хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын байшан баригданагүй гэжэ нүхэр Савельев тэмдэглээд, түлишын промышленностиин министерствэдэ, профсоюзуудай областной соведэй курортнуудай управленидэ, Госкомсельхозтехникэдэ эдэ асуудалнуудые саг дарыдань шиидхэхэ эрилтэ табяа.

Республикын уран зураашадай холбооной түрүүлэгшэ, депутат **Д-Н. Д. Дугаров** үгэ абажа, ендэртэ гараба.

— КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд уран зураашад болон уран зохёолшодой, үзэл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй урда тодорхой зорилгонуудые табиhан байна. Ушар тиимэhээ бидэнэр, искусствын хүдэлмэрилэгшэд, үзэл сурталай талаар хүн зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадаха байhамнай эли,— гэжэ тэрэ үгэеэ эхилбэ.

Бүхы оронойнгоо искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта Буряадай автономито республикын уран зураашад совет хүнүүдэй мүнөөдэрэй ажабайдалые гүнзэгыгөөр, бодото ёhоорнь харуулха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа зорюулна. Буряадай уран зураашадай бүтээлнүүд ороноймнай томо олон городуудта харуулагдажа, үргэн олониитын зүгhөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг байна.

Буряадай уран зураашадай холбооной хүдэлмэридэ СССР-эй, РСФСР-эй уран зураашадай холбоонууд саг үргэлжын анхарал хандуулжа, олон янзын туhаламжа үзүүлжэ байдаг. Манай областной партийна организаци болон республикын совет органууд уран зураашадай холбооной хүдэлмэреэр hонирхожо, туhалжа байдаг гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Үнгэрэгшэ, 1983 ондо республикын уран зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэнүүд Ленинград болон бусад хэдэ хэдэн томо городуудта, мүн СССР-эй уран зураашадай холбооной жюрин үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн хэдэн бүтээлнүүднай Парижда эмхидхэгдэhэн выставкэдэ харуулагдаа. Тэрэшэлэн үнгэрэгшэ жэлэй октябрь hарада Буряадай АССР-эй экономико болон соёлой хүгжэлтын жэшээ дээрэ СССР-эй соёлой үдэрнүүдые Монголой Арадай Республикада үнгэргэhэн ушар Буряад ороной соёлой талаар түйлаhан ехэ амжалтануудые эли тодоор гэршэлээ hэн.

Гэхэтэй хамта, уран зураашадай ажалые эмхидхэхэ, тэдэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал олгохо гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай. Эндэ дурдаха болбол, хэдыхэн жэлэй саада тээ монументальна искусствын цехэй байра бариха гэлсэгдэhэн байгаа. Тус цехэй барилгые 1984 оной түсэбтэ оруулха шухала гэжэ тэрэ зааба.

Буряад ороной уран зураашад арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада бэелүүлхээр урдаа табиhан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэ байха гэжэ үгэ хэлэгшэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведые, республикын Министрнүүдэй Соведые найдуулба.

• • •

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** сесси дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Спорт

ШЭЛЭН АБАЛГЫН МҮРЫСӨӨН

Дүрэ буляалдалгын барилдаашадта халуун хаһа саг оршожо байна. Түрүүлэн эдиршүүл Ленинградска областиин Кириши хотодо үнгэргэгдэхэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ, удаань залуушуул Хабаровск хотодо болохо Алас-Дурна зүгэй зонын нааданда хабаадаха юм.

1981 онһоо СССР-эй Спорткомитет 22 хүрэтэр наһанай спортсменүүдэй дунда ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө эмхидхэжэ захалаа һэн. Эдэ мүрысөөнүүд СССР-эй суглуулагдамал командын кандидадуудай тоодо орожо шадаагүй эгээл бэлигтэй бэрхэ барилдаашадые элирүүлхэ арга олгодог байна. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө иимэ мүрысөөн энэ жэлдэ март һарада Орджоникидзе хотодо үнгэргэгдэхэ.

Январиин һүүл багта Хабаровск хотодо болохо зонын мүрысөөндэ хабаадаха суглуулагдамал командые бүридүүлхэ зорилготой шэлэн абалгын мүрысөөн Зүүн Сибиригн технологическа институдай спортзал соо болобо. Зарим шэгнүүрнүүдтэ бэлигтэй бэрхэ барилдаашадай бии байһыень мүрысөөн элирүүлээ. Тэдэнэр бүхэсоюзна болон уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ амжалтатайгаар хабаадаха аргатай байна. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, Владимир Актинов, Сергей Замбалов, Валерий Балдуев, Юрий Гармаев, Александр Бардаханов болон бусад болоно. Манай мэргэжэл шадабаритай залуу барилдаашадай нэгэн Буянто Дашибальжиров үбдэһэн дээрэһээ хабаадажа шадаагүй.

Багшанарай институдай студент А. Мархаев эдэбхитэй һайнаар барилдаа. Имагтал дүршэл шадабаригүйдэжэ, тэрэ түгэсхэлэй уулзалгада «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ М. Илюхиновтэ шүүгдэһэн байха юм.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студент С. Замбалов «Динамын» түлөөлэгшэ В. Актинов хоёрой уулзалга мүрысөөе шэмэглээ гэхэдэ алдуу болохогүй. Түрүүшээр Актинов эршэмтэйгээр доболжо, хоёр балл абаадхиба. Амарһанайнгаа һүүлээр Замбалов заабол илалта туйлахые эрмэлзэжэ, эдэбхитэйгээр добтолно. Эгээл эндэ нүгөөдынгөө алдууе һамбаашалжа, ташаалдин хаяжархихадаа, 4 балл абажа, урагшаа гараба. Володя яарахадаа алдуу гаргажа, үшөө хоёр балл алдажархёо. Тингэжэ мүрысөөнэй дүүрэтэр хахад минутын үлөөд байхада, С. Замбалов 6:2 тоотойгоор шүүжэ ябаба. Эндэ «Динамын» барилдаашан нүгөөдэеэ дээгүүрээ хаяжа, дүрбэн балл абаа. Эгээл энэ үедэ зал соо сугларагшад манай бэлигтэй бэрхэ залуу барилдаашадые халуунаар дэмжэһэн байна. Мүрысөөнэй дүүрэһэн тухай жэмбүүрэй соносхоходо, табло дээрэ 6:6 тоо аржыжа байба. Эндэ Владимир Актинов илаһанда тоологдоо.

62 килограммай шэгнүүртэ А. Бардаханов («Динамо») спортын мастер В. Гашиновые («Урожай») шүүгээ. Бусад шэгнүүрнүүдтэ С. Егоров, В. Балдуев (хоюулаа «Буревестнигһээ»), динамынхид В. Шестаков, Ю. Банзаргашеев, М. Илюхинов («Труд»), Ю. Гармаев («Урожай»), С. Пашинский, С. Шайдуров (хоюулаа «Трудовые резервы» бүлгэмһөө) гэгшэд илажа, зонын мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

В. СЫДЕЕВ,
мүрысөөнэй судья.

ХҮРШЭНЭРЫНЬ ИЛАБА

Мүльһэн дээгүүр мотоциклаар урилдаха уласхоорондын мүрысөөн «Шахтер» гэжэ стадион дээрэ боложо, гусиноозерскынхидые ехэтэ һонирхуулба.

Хоёр үдэрэй туршада болоһон шанга урилдаанай дүнгүүдээр Монголой Арадай Республикын мотоциклистнуудай команда эрхимлэжэ, хүндэтэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Мүльһэн дээгүүр мотоциклаар урилдалгаар МНР-эй дүрбэ дахин илагша Энх Баяр, мүн лэ бэрхэ урилдагша Бат Чимэглэл гэгшэд шадамар бэрхээр мотоцикл жолоододог байһанаа харуулжа шадаа. Тиихэдэ манай республикын түлөөлэгшэ Александр Бадмаев хубиин тоосоогоор хоёрдохи һуурида гараһан байна. А. Бадмаев Улаан-Үдэ хотодо ДОСААФ-ай жолоошодые бэлдэдэг һургуулида хүдэлдэг юм.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ВСМ-эй ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ДЕЛИ. Уласхоорондын олониитын буруушаажа байгаашье һааиь, американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолго Европодо стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие Холбоото Штадуудай болон НАТО-гай талаар тэдэнэй союзнигуудай аша туһада хубилгаха, ядерна хёмороо зүришэлдөөе улам дэбэргэхэ, ядерна буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээхэ аюул тохёолдуулха байна гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй (ВСМ) президент Ромеш Чандра эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Рейганэй захиргаанай хархис политика бэелүүлһэнһээ уламжалан, Европо түбиин амгалан тайбан, аюулгүй байдалда ехэ уршаг тойбо татагдана гэжэ тэрэ хэлэбэ. Иимэ эрхэ байдалда американ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолгын асуудалые энэ түбиин аюулгүй байдалда хангаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха асуудалһаа амяарлажа болохогүй гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет тоолоно гээд Р. Чандра тэмдэглээ.

ВСМ-эй УРЯА

ДЕЛИ. Эб найрамдал сахин хамгаалха, буу зэбсэг хуряалгые туйлаха ба социально-экономическа хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангаха талаар шэглүүлэгдэһэн бүлэглэлдэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй үүсхэлнүүдые дэмжэн, байгша оной мартын түрүүшын долоон хоногые бүлэглэлдэ хабаададаггүйшүүлэй хүдэлөөнэй долоон хоног гэжэ соносхохые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет (ВСМ) уряалба. Эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ ВСМ-эй президент Ромеш Чандра үгэ хэлэхэдээ, түрүүлэгшэ. Индиин премьер-министр Индира Ганди түрүүтэй бүлэглэлдэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй хүдэлөөн хадаа ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, США түрүүтэй империалис хүсэнүүдэй хорото ябуулганудһаа залуу гүрэнүүдэй бэеэ даанхай байдалые хамгаалха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Бүлэглэлдэ ородоггүй оронуудай диилэнхи олонхинь Советскэ Союзтай ба бусад социалис гүрэнүүдтэй хамта ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые ехэдхэлгые буруушаадаг, буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые болюулхые, Вашингтоной эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые зогсоохые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида уряалдаг юм.

Уласхоорондын орёо асуудалнуудые политическэ ёһоор гүримшүүлхэ, империализмын лайсан харша ябуулгануудта эсэргүү арадуудай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхэ замуудые бэдэрхэ зорилгоор бүлэглэлдэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй бэелүүлдэг элдэб алхамууд һайн үрэ дүнгүүдые асарна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

СОВЕТ-ФИНЛЯНДИИН ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ШАТАНУУД

КОУВОЛА. (Зүүн-Урда Финлянди). Совет болон финн мэргэжэлтэдэй бариһан СССР-Финлянди гэжэ газ дамжуулха сорго хоолойн ашаглалгада оруулагдаһан үдэрһөө хойшо арбан жэл һая гүйсэбэ. Эгээ арбан жэлэй саада тээ Коувола хото шадар баярай оршон байдалда хани барисаанай һүлдэ тэмдэгтэ гал аһаагдажа, совет-финляндиин хамтын томо барилгын ашаглалгада оруулагдаһан ушар тэмдэглэгдэһэн юм.

Советскэ Союзһаа эд бараа асардаг гүрэнэй акционерна «Несте» гэжэ Финляндиин томо бүлгэмэй эмхидхэһэн семинар ойн баярай энэ үдэртэ зорюулагдаһан байна.

Правительствын үмэнэһөө Финляндиин гадаадын худалдаа наймаанай министр Е. Лайне семинарта хабаадагшадые амаршалаа. Финляндиин газар дээрэ газ дамжуулха түрүүшын сорго хоолойн барилга ороной элшэ хүсэнэй политика бэелүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргээ гэжэ тэрэ заагаа. Сорго хоолой бариха тухай шиидхэбэри холын хараатай байгаа, СССР Финлянди хоёрой хоорондохи һайн хүршэ ёһоной харилсаануудай гол шэнжэ шанарые харуулһан байгаа гэжэ Е. Лайне тэмдэглэбэ.

Финляндиин газар дээрэ Хельсинки хүрэтэр, мүн ороной захиргаанай, промышленна ба соёлой хоёрдохи түб Тампере хүрэтэр газ дамжуулха сорго хоолой барижа үргэлжэлүүлхээр хараалагдана.

ГҮРЭНЭЙ СЕКТОРЭЙ ХҮГЖЭЛТЭ

КАБУЛ. Гүрэнэй секторые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ демократическа Афганистанай экономикые бэхижүүлгын гол зорилго болоно. 1983 ондо гүрэнэй секторто электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ, урда жэлэйхитэй сасуулбал, 2 шахуу процентээр, шулуу нүүрһэ малтан абалга 12 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Национальна экономикын бусад һалбаринуудта, тусхайлбал, хүдөө ажахыда Афганистанай ажалшад үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаа. Энэ үе соо гүрэнэй фермэнүүд 2,4 процентээр ехэ шэнниисэ, 9,2 процентээр ехэ мяха орондоо үгэһэн байна.

ХИЛЫН саанаһаа

ТАСС • АПН

США. Вашингтоной Лафайет сэсэрлигтэ эдеэ хоол абажа, үл залгаха гэһэн хүнүүдые энэ зураг дээрэ харанат. Залуушуул, наһатайшуул, сагаан, хара яһатан, эхэнэрнүүд, эрэшүүл илтаагүй — бултадаа гуйраншад болоһон эдэнэр правительствынгаа «мэхэлжэ» үгэдэг эдеэ хоол хүлеэнэ.

АДН—ТАСС-ай фото.

ВФП-гэй МЭДҮҮЛГЭ

ПРАГА. Вашингтоной засаг захиргаанай ЮНЕСКО түшаа үүдхэдэг хашалта харшалалтын ябуулгые эрид шууд буруушааха уряатайгаар Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци бүхы түбинүүдэй ажалшад болон профсоюзуудта хандаба.

Мэдээсэлэй талаар уласхоорондын шэнэ гурим тогтоолгодо шэглүүлэгдэһэн уласхоорондын энэ эмхиин хүсэлэл оролдолгонууд США-гай засаг захиргаанай дура гутаана гэжэ эндэ тараагдаһан ВФП-гэй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Олониитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг дэлхэй дээрэхи хэрэгсэлнүүдэй горитой хубиие хиналта дорос байлгадаг транснациональна монополинууд энээниие ехэтэ буруушаадаг байна.

Уласхоорондын нэгэдэлдэ харша энэ ябуулгада эсэс табихын тула боломоор бүхы юумэ хэхые, ЮНЕСКО-һоо гараха тухай шиидхэбэреэ шэнээр хаража үзэхые американ засаг захиргаание баадхахые ВФП США-гай ажалшад болон профсоюзуудта хандана.

ЧЖАО ЦЗЫЯН США ЕРЭБЭ

ВАШИНГТОН. КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжао Цзыянай албанай хэрэгээр США-да ерэһэнтэй дашарамдуулан, промышленна ба техническэ харилсаа холбоо тогтоохо тухай хоёр талын шэнэ хэлсээ баталха тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ байна гэжэ американ хэблэл тэмдэглэнэ. Бодото асуудалнуудые шиидхэхэ талаар хүсэлэл оролдолгонуудаа зохилдуулан табиха гээшэ энэ хэлсээнэй гол зорилго болоно. Багсаамжалагдаһанай ёһоор американ туһаламжын үзүүлэгдэхэ ёһотой промышленна объектнууд тухай Хитад Холбоото Штадуудта мэдээсэхэ юм гээд тэмдэглэгдэнэ.

США-гай захиргаанай заабаришалһанай ёһоор һэльбэн шэнэдхэлгын ба хүгжэлтын уласхоорондын банк КНР-тэ финансын ба экономическа «туһаламжаяа» үргэдхэхэ түсэбүүдтэй байһан тухайдаа соносхобо. Орон дотороо «экономическа хубилалтануудые» үргэлжэлүүлхын тула, баруунай оронуудһаа технологи болон түхеэрэлгэнүүдые Хитадай ехээр худалдажа абахын тула шухала эрхэ байдал байгуулха зорилготойгоор иимэ туһаламжа үзүүлэгдэхэ байна.

Банк финансын-экономическа иимэ эдэбхитэй туһаламжа юундэ үзүүлхэ болоо юм гэхэдэ, КНР-эй гадаадын болон дотоодын политикые баруунай оронуудай аша туһада табиха гэһэн зорилготой байна. Ниислэл хотын политическэ бүлэгөөрхидэй багсаамжалһанай ёһоор дурсагдаһан асуудалнуудаар, мүн бусад зарим һалбаринуудаар, тусхайлбал, ядерна элшэ хүсэ хэрэглэхэ талаар харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэлсээ баталалгада хабаатай арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэдээ, Вашингтоной һанамжануудай ёһоор американ-хитад политическэ холбоо барисаае эдэбхижүүлхэ аргатай болохо байна бшуу.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Мэргэжэлтын нэрэ хүндэ» — түрүү бэшэг. «Республикын ажалай эршэ» — суглуулбари. Мүнөөдэрэй шухала асуудал. «Үбэлэй агро-хэмжээнүүд» — Н. Дегтяревой статья. «КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэе!» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй сесси дээрэ элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ. Сесси дээрэ баталан абтаһан документнүүд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. Д. Черняковой элидхэл.

Гурбадахи хуудаһанда. В. И. Ленинэй наһанһаа нүгшэһөөр 60 жэлэй ойдо. «Ленин Горкодо» — АПН-эй материал. Малшадта — үдэр бүриин анхарал. «Заха холын байранууд хүрэтэр» — В. Бильтагуровай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Спортын һонин. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — А. С. Макаренко. «Родом из детства». 10.40 — Уласхоорондын конкурсын лауреат М. Данилов балалайка дээрэ наадаха. 11.10 — «Россия молодая» — уран һайханай фильм (6-дахи сери). 12.20 — Баримтата фильм. 12.40— «30-аад, 40-өөд онуудай дуунууд». 13.10 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30— «Чтобы радовал урожай» — баримтата фильм. 16.00 — «Минскын камерна оркестр наадаха». 16.30 — «СССР-эй ехэ зурагай искусство». 17.00 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай» гэһэн дамжуулга. 17.40 — Уласхоорондын конкурсын лауреат Л. Курдюмов дуулаха.

Улаан-Үдэ. 18.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа 18.35 — «Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн». Гадаадын оронуудай политическэ ажал ябуулагшад хөөрэнэ. 18.55 — Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет. «Ажалай ашаг үрые дээшэлүүлхэ нөөсэнүүд».

Улаан-Үдэ. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.40 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 19.55 — «ФИФА-гай түрүүшын президент В. А. Гранаткинай дурасхаалда футболоор эдиршүүлэй уласхоорондын мүрысөөн». Францийн ба СССР-эй хоёрдохи суглуулагдамал командануд. 20.40 — Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Хоёр хоёроороо һолжоролго. Венгриһээ дамжуулагдаха. 22.00 — «Время». 22.35 — «Уран зохёолшо ба мүнөөнэй үе саг». Г. Семенов. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — «ФИФА-гай түрүүшын вице-президент В. А. Гранаткинай дурасхаалда футболоор эдиршүүлэй уласхоорондын мүрысөөн. ФРГ-эй 1-дэхи ба СССР-эй 1-дэхи суглуулагдамал командануд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Васильев и Васильева» — баримтата фильм. 9.35 — «Һурагшадта хилээмэн тухай». 10.05 — «Испан хэлэн». 10.35 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 10.55 — «Эрдэм ухаан — хүсэн»—тележурнал. 11.40, 12.40 — Зоологи. 7-дохи класс. 12.05 — «Манай саад», 13.05— «Хүнүүд баярые хүргэнэ» — телеочерк 13.35 — «Испан хэлэн». 14.05 — М. Ю. Лермонтов. «Герой нашего времени». 15.05 — «Бриллианты для диктатуры пролетариата» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 16.25 — Шэнэ һонин.

Москва. 18.05 — Шатарай һургуули.

Улаан-Үдэ. 18.35 — «У истоков советской культуры»— баримтата фильм.

Москва. 19.25 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.40 — Соносхолнууд. 19.55 — «По дорогам дружбы и братства» — Улаан-Үдын студиин баримтата фильм. 20.30 — «Партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн» гэһэн циклһээ.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15— В. Гладков. «Зохёохы ажал ябуулгын хуудаһанууд». 22.00 — «Время». 22.35 — «Тихоня» — уран һайханай фильм. 23.50 — Венын камерна оркестрэй концерт.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62 отв. секретарь — 2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-61-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63 информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81., корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Гос[ударственного] комитета Бурятской АС[СР по] делам издательств, полиграфии и [книж]ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина Н-04320. Заказ № 10. Индекс